

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 50 hallituksen esityksestä laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunta on 5 päivänä lokakuuta 1993 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmis-televasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 168 laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti hallintovaliokunta on antanut asiasta lausuntonsa. Hallintovaliokunnan lausunto n:o 5 on tämän mietinnön liitteenä.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina sosiaali- ja terveysministeri Jorma Huuhtanen, valtiovarainministeri Iiro Viinanen, vanhempi hallitussihteeri Pekka Järvinen sosiaali- ja terveysministeriöstä, neuvotteleva virkamies Raija Koskinen valtiovarainministeriöstä, neuvotteleva virkamies Arto Luhtala sisäasiainministeriöstä, sosiaali- ja terveysasiainpäälikkö Olli Kerola Suomen Kuntaliitosta, talousarviopäälikkö Lauri Manninen Helsingin kaupungista, talousarviopäälikkö Antti Puisto Tampereen kaupungista, sosiaalijohtaja Tapio Partanen Varkauden kaupungista, maakuntajohtaja Hannes Kemppainen Kainuun maakuntaliitosta ja edunvalvontapäälikkö Ulla Kapanen-Grönfors Uudenmaan liitosta.

Esityksessä ehdotetaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annettua lakia muutettavaksi vuoden 1994 osalta siten, että käyttökustannusten valtionosuutta vähennettäisiin koko maan tasalla noin 3 700 miljoonaa markkaa. Vähennyksestä 40 prosenttia määräytyisi kuntien asukasluvun ja 60 prosenttia kuntien veroäyrimäärän perusteella. Vähennys koskisi vain vuotta 1994.

Kuntien ja kuntayhtymien vuoden 1992 tai sitä aikaisemman toiminnan johdosta vuonna 1994 suoritettavaksi tulevien käyttökustannusten valtionosuuksien loppuerien maksatus lykättäisiin vuoteen 1998. Sosiaali- ja terveysministe-

riö ei enää vahvistaisi kunnalliskertomuksen osana olevaa sosiaali- ja terveydenhuollon kaavaa.

Esitys liittyy valtion vuoden 1994 talousarvioesitykseen. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1994 alusta.

Valiokunta toteaa, että ehdotus merkitsee muutosta sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuksien alkuperäiseen jakoperusteeseen. Jakotapa ei vastaa valtionosuusuudistuksessa sovitua periaatetta.

Valiokunnan saaman tiedon mukaan kunnallisen alan työmarkkinaratkaisun johdosta on tarpeellista ja tarkoituksenmukaista vähentää valtionosuuksien leikkausta hallituksen esitykseen sisältyvästä menettelystä. Tämä on tarkoitus toteuttaa samassa suhteessa ja samalla jakoperusteella kuin alkuperäinen esityskin on tehty. Tämän johdosta kunnan asukasta kohden vähennettävä markkamäärä muuttuu 224 markaksi ja markkamäärä, jonka nojalla kunnan äyrimäärään perustuva vähennys lasketaan, 1 692 miljoonaksi markaksi.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Edellä esitettyyn viitaten valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 45 a § näin kuuluvana:

45 a §

Vuoden 1994 käyttökustannusten valtionosuuden vähennys

Edellä 12 §:n mukaisesti kunnalle lasketusta vuoden 1994 käyttökustannusten valtionosuudesta vähennetään:

- 1) kutakin kunnan asukasta kohden 224 markkaa; sekä
 2) markkamäärä, joka saadaan jakamalla 1 692 miljoonaa markkaa kaikkien kuntien yh-

teenlaskettujen veroäyrien määrällä ja kertomalla tulos kunnan veroäyrien määrällä.
 (2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 1993

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Skinnari, varapuheenjohtaja Taina ja jäsenet Ala-Harja, U. Anttila, Antvuori, Hiltunen, Hurskainen,

Kauppinen, Kuittinen, Muttilainen, Nordman, O. Ojala, Perho-Santala, Puhakka, Puisto ja Stenius-Kaukonen.

Vastalause

Hallituksen esitys n:o 168 laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta liittyy valtion vuoden 1994 talousarvion tasapainottamiseksi tehtyyn päätökseen kuntien valtionosuuksien leikkaamisesta yhteensä 5,2 miljardilla markalla. Leikkaus rikkoo vastikään hyväksytyn kuntien valtionosuus-uudistuksen peruseriaatteita sekä sopimusta kuntien ja valtion välisen kustannusten jaon muuttumattomuudesta.

Leikkauksista kärsivät eniten kunnat, joiden saama valtionosuus asukasta kohden on muutoinkin pienempi kuin muilla kunnilla. Nämä kunnat ovat lisäksi kärsineet verotulojen menetyksiä työttömyyden ja konkurssien vuoksi.

Jo vuonna 1992 ja 1993 kunnissa on tehty henkilöstömenoissa ym. kulutusmenoissa säästöjä, jotka ylittävät valtioneuvoston kunnille asettamat tavoitteet. Hallituksen päätös uusista valtionosuusleikkauksista ylittää kuntien mahdollisuudet selviytyä vaadituista säästöistä ilman, että kansalaisten tasa-arvon ja yhteiskunnan toiminnan kannalta ensiarvoisen tärkeät sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelut vaarantuisivat.

Valtionosuuksien leikkaus hallituksen esittämällä tavalla johtaa kunnallisveron korotuksiin ja kuntien lisävelkaantumiseen peruspalveluiden tarjonnan vähentämisen ja palvelumaksujen korotusten lisäksi. Kunnat joutuvat myös vähentä-

mään henkilöstöään eikä irtisanomisiltakaan voida välttyä. Tämä lisää avointa työttömyyttä ja sen kustannuksia sekä kotitalouksille että kunnille ja valtiolle.

Kuntien tarve arvioida menojaan ja tehostaa toimintaansa on tunnustettava. Säästötavoitteiden on kuitenkin oltava realistisia ja edellä mainitut vaikutukset huomioon ottavia ja niiden tulee kohdistua kuntiin tasapuolisesti. Säästötavoitteissa on myös otettava huomioon jo toteutetut säästöt.

Kunnalliset henkilöstöjärjestöt vetosivat voimakkaasti hallitukseen sen puolesta, että hallitus olisi puolittanut suunnittelemansa valtionosuusleikkauksen. Jos valtionosuuksia vähennettäisiin vain 2,6 miljardilla markalla, se voitaisiin tehdä joustavasti siten, että palveluvarustus voidaan säilyttää ja kunnalliset työpaikat turvata.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitsi 45 a § näin kuuluvana:

45 a §

Vuoden 1994 käyttökustannusten valtionosuuden vähennys

Edellä 12 §:n mukaisesti kunnalle lasketusta vuoden 1994 käyttökustannusten valtionosuudesta vähennetään:

- 1) kutakin kunnan asukasta kohden 149 markkaa; sekä
 2) markkamäärä, joka saadaan jakamalla 1 122,5 miljoonaa markkaa kaikkien kuntien
- yhteenlaskettujen veroäyrien määrällä ja kertomalla tulos kunnan veroäyrien määrällä.
 (2 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 1993

Jouko Skinnari
Kyllikki Muttilainen

Marjatta Stenius-Kaukonen
Ulla Anttila
Virpa Puisto

Outi Ojala
Sinikka Hurskainen

EDUSKUNNAN
HALLINTOVALIOKUNTA

Helsingissä

26 päivänä marraskuuta 1993

Lausunto n:o 5

Liite

Sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Eduskunta on lähettäessään 5 päivänä loka-kuuta 1993 hallituksen esityksen n:o 168 laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi samalla määrännyt, että hallintovaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa sosiaali- ja terveysvaliokunnalle.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina vanhempi hallitussihteeri Pekka Järvinen sosiaali- ja terveysministeriöstä, vanhempi hallitussihteeri Matti Lahtinen, ylitarkastaja Matti Väisänen ja kulttuuriasianneuvos Anneli Äyräs opetusministeriöstä, neuvotteleva virkamies Arto Luhtala ja ylitarkastaja Rainer Alanen sisäasiainministeriöstä, budjettisihteeri Pentti Puoskari ja neuvotteleva virkamies Raija Koskinen valtiovarainministeriöstä, ylitarkastaja Tuija Leminen työministeriöstä, kehittämisspäälikkö Aino-Elina Mäkimattila Suomen Kuntaliitosta, tutkimuspäälikkö Pekka Hemmilä kunnallisesta työmarkkinalaitoksesta, lakimies Markku Lemmetty Akavasta, osastopäälikkö Maija Anttila Terveys- ja sosiaalihuoltoalan ammattijärjestöstä edustaen Toimihenkilöiden neuvottelujärjestöä, neuvottelupäälikkö Esko T. Aro Kuntien teknillisten keskusliitosta edustaen Kuntien tekniikan ja peruspalvelujen neuvottelujärjestöä, yhteiskuntasiihteeri Markku Jalonen Kunnallisvirkamiesliitosta edustaen Kunta-alan unionia, talousarviopäälikkö Lauri Manninen Helsingin kaupungista, sosiaali- ja terveysjohtaja Pekka Wirta, talousjohtaja Ulla Juurola ja rehtori Urho Enlund Lahden kaupungista, kunnanjohtaja Pekka Lindholm Perhon kunnasta, taloussuunnittelusiihteeri Esa Mäkinen Kittilän kunnasta ja kunnanjohtaja Jari Horttanainen Tuupovaaran kunnasta.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta an-

nettua lakia muutettavaksi siten, että kuntien vuoden 1994 sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannusten valtionosuudesta vähennettäisiin koko maan tasolla 3 742 miljoonaa markkaa. Valtionosuuden vähennyksestä 40 prosenttia määräytyisi kuntien asukasluvun ja 60 prosenttia kuntien veroäyrimäärän perusteella. Vähennys olisi väliaikainen ja koskisi vain vuotta 1994.

Lisäksi ehdotetaan, että kuntien ja kuntayhtymien vuoden 1992 tai sitä aikaisemman toiminnan johdosta vuonna 1994 suoritettavaksi tulevien käyttökustannusten valtionosuuksien loppuerien maksatusta lykättäisiin vuoteen 1998.

Sosiaali- ja terveydenhuollon seuranta- ja tilastojärjestelmien uudistukseen liittyen ehdotetaan, että sosiaali- ja terveysministeriö ei enää vahvistaisi kunnalliskertomuksen sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevan osan kaavaa.

Valiokunnan kannanotot

Julkisen talouden asema pysyy laman johdosta heikkona myös vuonna 1994. Sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannusten valtionosuuden alentaminen on osa kokonaisuutta, jonka tavoitteena on säästöjen aikaansaaminen julkisessa taloudessa. Vähennyksistä, jotka hallituksen esityksissä ehdotetaan tehtäväksi kuntien yleiseen valtionosuuteen ja opetusministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön tehtäväkohtaisiin käyttötalouden valtionosuuksiin, 502 miljoonaa markkaa perustuu palvelumaksuihin liittyvään säästövelvoitteeseen, 1 690 miljoonaa markkaa valtioneuvoston 4 päivänä maaliskuuta 1993 päättämien vuosia 1994 ja 1995 koskevien meno- ja henkilökehysten edellyttämään henkilöstömenovähennykseen, 2 260 miljoonaa markkaa perhetukiuudistuksesta aiheutuvaan kuntien verotulojen lisäykseen ja 750 miljoonaa markkaa valtioneuvoston 31 päivänä maaliskuuta 1993 päättämän kannanoton mukaiseen indeksikorotuksen jäädytystä vastaavaan val-

tionosuuksien vähennykseen. Lisäksi valtionosuuksia ehdotetaan vähennettäväksi 70 miljoonaa markkaa sen johdosta, että kansaneläkkeiden lisäosamenosta johtuva kuntien rahoitusosuus pienenee kuntien äyrimäärän supistumisen johdosta. Valtionosuudet vähenevät hallituksen esityksissä ehdotetun kokonaisuuden perusteella voimassa olevan lainsäädännön mukaisista valtionosuuksista yhteensä 5 272 miljoonaa markkaa.

Vähennys ehdotetaan hallituksen esityksissä tehtäväksi niin, että kuntien yleisen valtionosuuden vähennys on 559 miljoonaa markkaa, opetusministeriön hallinnonalan valtionosuuksien vähennys 971 miljoonaa markkaa ja sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan valtionosuuksien vähennys 3 742 miljoonaa markkaa.

Valtionosuuksien vähennykset, jotka muodostavat kokonaisuuden, ehdotetaan tehtäviksi teknisesti erillisinä erinä siten, että valtionosuusjärjestelmä sekä valtion ja kuntien välinen kustannusten jako pysyisivät mahdollisimman selkeinä ja että valtionosuuksien vähennykset kohdistuisivat tasapuolisesti erityyppisiin kuntiin.

Valiokunta toteaa, että ehdotus merkitsee muutosta sosiaali- ja terveydenhuollon valtionosuuksien alkuperäiseen jakoperusteeseen. Vähennys olisi kuitenkin väliaikainen ja koskisi vain vuotta 1994.

Valiokunta toteaa, että käyttökustannusten valtionosuudet eivät ole enää vuoden 1993 alusta voimaan tulleen valtionosuusuudistuksen jälkeen käyttötarkoituksidonnaisia. Valtionosuuksien alentaminen merkitsee yleistä kuntien tulojen vähenemistä tältä osin. Sanottu ei tarkoita luonnollisesti sitä, että kuntasektorin sisällä määrärahoja olisi vastaavasti alennettava toimialoittain valtionosuusleikkausten suhteessa. Valtionosuuksien leikkaaminen on epätyytyttävä ratkaisu. Siihen on kuitenkin olevissa oloissa välttämätöntä sopeutua. Samalla tulisi kaikkien niiden tahojen, joiden toimenpiteillä on vaikutusta kuntien talouteen, toimia käytettävissä olevilla keinoilla samansuuntaisesti siten, että voitaisiin mahdollisimman vähin haitallisoin seurauksin selviytyä laman vaikutuksista.

Valtionosuuksien alentamisen tosiasialliset vaikutukset ovat riippuvaisia palvelut järjestävien kuntien toimenpiteistä. Kunnat voivat kohdentaa valtionosuuksien vähennykset haluamallaan tavalla eri hallinnonaloille ja toisaalta kunnilla on monissa tapauksissa mahdollisuuksia kehittää toimintatapoja siten, että kustannuksia voidaan alentaa palveluista tinkimättä. Saatujen tietojen mukaan osassa kuntia jouduttaneen kuitenkin palvelutasoa alentamaan, mikäli lakiehdotusten mukaiset leikkaukset toteutuvat täysimääräisinä vuonna 1994.

Saadun selvityksen perusteella kuntasektorilla on 25.11.1993 syntynyt tulopoliittinen neuvottelutulos. Neuvottelutuloksen hyväksyminen alistetaan järjestöjen asianmukaisten toimiellisten ratkaistavaksi. Mikäli neuvottelutuloksen perusteella syntyy sopimus, valtionosuuksien leikkaamisesta luovutaan 1,3 miljardilla markalla siten, että summa koostuu kansaneläkkeiden lisäosamenojen 70 miljoonasta markasta ja henkilöstömenojen osalta 1 230 miljoonasta markasta. Leikkausten alentaminen toteutetaan samalla tavalla sektoreittain kuin vähennykset hallituksen esityksissä on alun perin ehdotettu tehtäviksi. Valtionosuuksien leikkaukset pienenevät siten 24,65 prosentilla.

Esitys liittyy hallituksen esitykseen laiksi eräistä poikkeuksista kuntien valtionosuuslain 8 §:n säännöksiin vuonna 1994 (HE 158) sekä hallituksen esitykseen laiksi eräistä opetus- ja kulttuuritoimen vuoden 1994 rahoitusta koskevista järjestelyistä (HE 151). Esitykset muodostavat kokonaisuuden, minkä vuoksi ne on tarkoitettu käsiteltäväksi yhdessä.

Esitys liittyy vuoden 1994 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994.

Valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

että sosiaali- ja terveysvaliokunta mientöään laatiessaan ottaisi huomioon, mitä tässä lausunnossa on esitetty.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Väistö, varapuheenjohtaja Varpasuo, jäsenet R. Aho, Enestam, Järvilahti, Korva, Laakkonen, Metsä-

mäki, Pulliainen, Saario, Urpilainen, Vehkaoja ja Vähänäkki sekä varajäsenet Ihämäki, Muttilainen, Rask ja Röntynen.

Eriävä mielipide

Hallituksen esitykset n:o 151 laiksi eräistä opetus- ja kulttuuritoimen vuoden 1994 rahoi-
tusta koskevista järjestelyistä ja n:o 168 laiksi
sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja
valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta ja
väliaikaisesta muuttamisesta liittyvät valtion
vuoden 1994 talousarvion tasapainottamiseksi
tehtyyn päätökseen kuntien valtionosuuksien
leikkaamisesta yhteensä 5,2 miljardilla markalla.

Jo vuonna 1992 ja 1993 kunnissa on tehty
henkilöstömenoissa ym. kulutusmenoissa sääs-
töjä, jotka ylittävät valtioneuvoston kunnille
asettamattavat tavoitteet. Hallituksen päätös uusista
valtionosuusleikkauksista ylittää kuntien mah-
dollisuudet selviytyä vaadituista säästöistä il-
man, että kansalaisten tasa-arvon ja yhteiskun-
nan toiminnan kannalta ensiarvoisen tärkeät
peruspalvelut vaarantuisivat.

Valtionosuuksien leikkaus hallituksen esittä-
mällä tavalla johtaa kunnallisveron korotuksiin
ja kuntien lisävelkaantumiseen palvelutarjonnan
vähentämisen ja palvelumaksujen korotusten li-
säksi. Kunnat joutuvat myös vähentämään hen-
kilöstöään eikä irtisanomisiltakaan voida vält-
tyä. Tämä lisää avointa työttömyyttä ja sen
kustannuksia sekä kotitalouksille että kunnille ja
valtiolle.

Valtionapuleikkaukset kohdistuvat kuntiin
epäoikeudenmukaisesti. Kun kuntien maksutu-
lojen lisäys ja perhetukiudistuksen kuntien ve-
rotuloja lisäävä vaikutus otetaan huomioon, on

valtionapuleikkausten vaikutus kantokyky-
luokittain seuraava:

1. — 365 mk/as.	6. — 504 mk/as.
2. — 385 ”	7. — 537 ”
3. — 414 ”	8. — 544 ”
4. — 438 ”	9. — 556 ”
5. — 489 ”	10. — 718 ”

Kuntien tarve arvioida menojaan ja tehostaa
toimintaansa on tunnustettava. Säästötavoittei-
den on kuitenkin oltava realistisia ja edellä
mainitut vaikutukset huomioon otettavia ja niiden
tulee kohdistua kuntiin tasapuolisesti. Säästöta-
voitteissa on myös otettava huomioon jo toteu-
tetut säästöt.

Kunnalliset henkilöstöjärjestöt vetosivat voi-
makkaasti hallitukseen sen puolesta, että hallitus
olisi puolittanut suunnittelemansa valtionosuus-
leikkauksen. Jos valtionosuuksia vähennettäisiin
esim. 2,6 miljardilla markalla, se voitaisiin tehdä
joustavasti siten, että palveluvarustus voidaan
säilyttää ja kunnalliset työpaikat turvata. Tässä
tapauksessa oikeudenmukainen tapa luopua
leikkauksista olisi ollut pienentää kuntien osuut-
ta kansaneläkkeen lisäosamenoista. Hallitus ei
kuitenkaan suostunut kuntajärjestöjen ehdotuk-
seen.

Edellä olevan perusteella esitämme,

että lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 26 päivänä marraskuuta 1993

Kari Urpilainen
Raila Aho

Erkki Pulliainen
Maija Rask
Marjatta Vehkaoja

Matti Vähänäkki
Kyllikki Muttilainen

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 51 hallituksen esityksestä laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunta on 26 päivänä lokakuuta 1993 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 250 laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina sosiaali- ja terveysministeri Jorma Huuhtanen, valtiovarainministeri Iiro Viinanen, hallitusneuvos Tuulikki Haikarainen, vanhempi hallitussihteeri Anja Kairisalo ja nuorempi hallitussihteeri Pekka Humalto sosiaali- ja terveysministeriöstä, budjettineuvos Pertti Tuhkanen valtiovarainministeriöstä, johtaja Veikko Mäkelä sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämisseläitökeskuksesta, osastopäällikkö Kaarina Ronkainen ja proviisori Sinikka Rajaniemi kansaneläkelaitoksesta, ylijohtaja Hannes Wahlroos lääkelaitoksesta, asiamies Pekka Piispanen Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitosta, sosiaalipoliittinen asiamies Markku Koponen Liiketyönantajain Keskusliitosta, tutkimussihteeri Mirja Janérus Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöstä, ekonomisti Pirjo Harjunen Toimihenkilökeskusjärjestö STTK:sta, toiminnanjohtaja Santero Kujala Suomen Lääkäriliitosta, toimitusjohtaja Reijo Kärkkäinen Suomen Apteekkariliitosta, tiedotuspäällikkö Kirsti Bult Suomen Farmasialiitosta, toimitusjohtaja Jarmo Lehtonen Lääketeollisuusliitosta, sosiaali- ja terveysministeri Outi Sonkeri Keuhkovammaliitosta ja kuntoutuspäällikkö Ulla-Riitta Penttilä Sydäntautiliitosta.

Hallituksen esitys

Hallituksen esityksessä ehdotetaan lääkekorvaukset kohdennettavaksi osittain uudelleen niin, että lääkkeiden hinnat ja lääkekustannukset voidaan ottaa hoitokäytännössä entistä enemmän huomioon ja ohjata lääkkeiden määräämistä ja käyttöä terveydenhuollon kokonaisuuden mukaisesti. Tarkoituksena on myös saada aikaan lääkkeiden hintakilpailua.

Lääkkeiden korvausprosentit olisivat 100, 75 tai 50 %. Sadan ja 75 prosentin korvausryhmälle

ehdotetaan 35 markan omavastuuosuutta ostokerralta ja 50 %:n korvausryhmälle 45 markan omavastuuosuutta ostokerralta. Vakuutetut maksaisivat omavastuuosuuden jokaisessa korvausryhmässä kultakin ostokerralta myös vuotuisen omavastuun täytyttyä. Lisäkorvaus suoritettaisiin, jos takaisin maksettava määrä kalenterivuodelta on yli 3 100 markkaa. Tarkoitus on myös kehittää erityiskorvaukseen oikeuttavien sairauksien ja lääkkeiden luetteloita siten, että ne parhaiten vastaisivat nykyaikaista ja hyvää hoitokäytäntöä. Ehdotetut korvausosuuksien muutokset vähentäisivät vuotuisia sairausvakuutusmenoja 150 miljoonaa markkaa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1994. Esitys liittyy valtion vuoden 1994 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Valiokunnan kannanotot

Yleistä

Hallituksen esityksen tavoitteet, lääkekorvausten kohdentaminen ja lääkkeiden käytön suuntaaminen terveydenhuollon kokonaisuuden mukaan sekä pyrkimys hintakilpailun aikaansaamiseen, ovat sosiaali- ja terveysvaliokunnan mielestä tarkoituksenmukaiset ja järkevöittävät kokonaisuutena lääkekorvausjärjestelmää. Järjestelmään liittyvissä alemmanasteisissa päätöksissä on pidettävä huolta siitä, että myös ne tukevat terveydenhuollon kokonaisuutta, perustuvat painaviin lääketieteellisiin näkökohtiin, oikeudenmukaisuuteen ja tasa-arvoon sekä ottavat huomioon myös kansantalouden kokonaisuuden yksittäisiä lääkkeitä koskevan päätöksenteon ohella.

Lääkehuolto on tärkeä osa hoitoa ja sen on nivouduttava siihen kokonaisuuteen, mikä potilaan hoidosta muodostuu mukaan lukien hänen fyysinen, psyykinen ja taloudellinen turvallisuutensa. Kun lääkehoidolla voidaan useissa tapauksissa välttää, lyhentää tai keventää laitoshoidon tarvetta, tulee nämäkin näkökohdat ot-